

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTÀ DI CAPODISTRIA

Župan – Sindaco

1/1

Številka: 094-1/2021

Datum: 22.4.2021

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTÀ DI CAPODISTRIA
Občinski svet - Consiglio comunale

ZADEVA: PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA SEJI OBČINSKEGA SVETA

NASLOV: Predlog za podelitev naziva »Častni občan« Mestne občine Koper

**GRADIVO PRIPRAVIL: Občinska uprava Mestne občine Koper
Kabinet župana in Služba za občinski svet in krajevne skupnosti**

POROČEVALEC: Aleš Bržan, župan

PREDLOG SKLEPA:

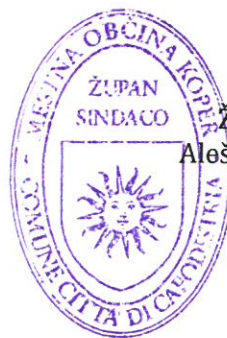
Občinski svet Mestne občine Koper sprejme naslednji s k l e p:

Naziv »Častni občan« Mestne občine Koper se podeli:

- **dr. SALVATORJU ŽITKU, roj. 24. decembra 1942.**

GRADIVO

- Predlog za podelitev naziva
»Častni občan« Mestne občine Koper

ŽUPAN
Aleš Bržan, l.r.

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA DI CAPODISTRIA

Župan – Sindaco

P R E D L O G

ZA PODELITEV NAZIVA »ČASTNI OBČAN« MESTNE OBČINE KOPER

Odlok o priznanjih in nagradah Mestne občine Koper (Uradne objave, št. 3/96 in 54/01) določa, da naziv »Častni občan« Mestne občine Koper podeljuje Občinski svet na predlog župana, osebam, ki imajo za Mestno občino Koper izjemne zasluge na vseh področjih družbenega življenja, posebej osebam, ki so s svojim javnim delovanjem pripomogle k mirnemu sobivanju ljudi in tvornemu sodelovanju med narodi in državami.

Na podlagi 3. člena navedenega odloka in glede na širše izoblikovano mnenje in podporo

P R E D L A G A M

Občinskemu svetu Mestne občine Koper, da naziv »Častni občan« Mestne občine Koper podeli:

- **dr. SALVATORJU ŽITKU, roj. 24. decembra 1942.**

O b r a z l o ž i t e v:

dr. SALVATOR ŽITKO

Salvator Žitko se je rodil leta 1942 v Metliki v družini primorskih beguncev. Po opravljeni maturi na koprski gimnaziji se je v študijskem letu 1961/62 vpisal na Filozofsko fakulteto v Ljubljani, smer zgodovina-umetnostna zgodovina, kjer je diplomiral leta 1966. Kot štipendist koprsk občine je sprva delal v Mestnem arhivu Koper, nato pa kot profesor zgodovine, umetnostne zgodovine in estetske vzgoje do leta 1977 poučeval na Gimnaziji Koper. Nato ga je pot vodila v Pokrajinski muzej v Kopru, kjer je ravnateljaval do leta 2004. Ob delu je uspešno nadaljeval s študijem, in sicer se je v študijskem letu 1996/97 na Filozofski fakulteti v Ljubljani vpisal na podiplomski študij, ob tem je začel pripravljati magistrsko nalogo na temo: Nacionalni in politični antagonizmi v Istri v času zasedanja Istrskega deželnega zbora v Kopru v letih 1899-1910. V študijskem letu 2004/05 je v okviru programa Zgodovina Evrope in Sredozemlja z isto temo prešel na neposredni doktorski študij na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem v Kopru, kjer je leta 2014 tudi pridobil akademski naziv doktorja znanosti. Leta 2006 je bil izvoljen v naziv asistenta za področje zgodovine, do konca študijskega leta 2011/12 je pedagoško delo opravljal v okviru izbirnega predmeta Zgodovina in etnologija Istre. Leta 2015 je bil na Univerzi na Primorskem izvoljen v pedagoški naziv docent za področje zgodovine, dodelili so mu tudi znanstveni naziv znanstveni sodelavec.

Že kot profesor zgodovine na Gimnaziji Koper je raziskoval lokalno zgodovino, z objavami v revijalnem in strokovnem tisku (Obala, Primorska srečanja) pa je za domoznanstvo navdušil številne generacije študentov. Svoje strokovno-raziskovalno delo je še okrepil, ko se je preselil v muzej, v obdobju med letoma 1977 in 1984 je tako sodeloval pri oblikovanju in izdaji zbornika za humanistične, družboslovne in naravoslovne raziskave Slovensko morje in zaledje pri Založbi Lipa Koper.

V času njegovega vodenja je muzej organiziral niz pomembnih razstav iz povojnega obdobja, ki so zadevale predvsem osebnostni vezane na Koper in na njegovo kulturno dediščino: Portreti družine Tarsia (1980), Marezie – simbol upora (1921-1981) (1981), Povojni razvoj Slovenske Istre (cona B) 1945-1954 (1985), Antonio Tarsia 1643-1722 (1993), Likovna umetnost južne Primorske 1920-1990 (1994), Kamniti svet (1994), Bartolomeo Gianelli 1824-1894 (1994), Oreste Dequel (1923-1985) (1997), Pax in hac civitate et in omnibus abitantius in ea. Reprezentativno kiparstvo na pročelju Pretorske palače v Kopru (1998), Dioecesis Justinopolitana. Spomeniki gotske umetnosti na območju koprške škofije (1999), 1400 let koprške škofije in 300 let krajepisa koprške škofije Paola Naldinija (2000), Zorzi Ventura Brajković. Manierizem v Istri okrog leta 1600 (2003). Dober del naštetih razstav so spremljali tudi obsežni dvojezični katalogi in strokovne oziroma znanstvene publikacije. Poleg tega je Pokrajinski muzej Koper v obdobju, ko ga je vodil Salvator Žitko, izdal nekatere izmed temeljnih publikacij o zgodovini Kopra in njegovem zaledju, ki vsebujejo tudi Žitkove avtorske prispevke: Koper med Rimom in Benetkami (1989), Kraški rob in Bržanija (1990), Koper (1992), 90 let Pokrajinskega muzeja Koper (2002).

Sicer se Salvator Žitko znanstveno ukvarja z različnimi vidiki socialne, gospodarske ter politične zgodovine Istre in predvsem Kopra, ki segajo od prvega modernega obdobja do 20. stoletja. Strokovna in znanstvena dela objavlja v domačih in tujih revijah ter monografijah. Med pomembnejša dela iz znanstvenih periodičnih publikacij in zbornikov štejemo naslednja: Koprski obzidni pas in mestni tloris na karti Giacomina Fina iz leta 1619 (Kronika. Časopis za slovensko krajevno zgodovino, 1989); Kulturni utrip Kopra v času Antonia Tarsie (Muzikološki zbornik, 1994); Vloga in pomen Collegia dei nobili v Kopru (Acta Histriae, 1994); Carlijevo delovanje v koprskih akademijah 18. stoletja (Acta Histriae, 1997); Sistemi oblasti v Istri v prehodnem obdobju (1797-1815) (Acta Histriae, 1999); Leto 1848 in proces formiranja nacionalne zavesti pri tržaških in istrskih Slovencih (Annales, 1999); Peter Pavel Vergerij in reformacija v Istri (Acta Histriae, 1999); Pietro Coppo o položaju Istre (Stari krajepisi Istre, 1999); Tržaško-koprška škofija v 19. stoletju (Acta Histriae, 2001); Nacionalni in politični antagonizmi v Istri v času zasedanja Istrskega deželnega zbora v Kopru (1899-1910) (Melikov zbornik, 2001); Slovensko-hrvaški politični odnosi v Istri v času ustavne dobe 1861-1914 (Annales, 2002); Položaj in vloga zgodovinarstva v nekdanji coni B Svobodnega tržaškega ozemlja. Ob 50-letnici izida Istrskega zgodovinskega zbornika (Annales, 2003); Med romantiko, filhelenizmom in politično stvarnostjo: popotovanje istrskega pesnika Pasquala Besenghija v Grčijo 1828-1830 (Annales, 2005); Kulturno-zgodovinski oris zaledja obalnih mest (Podobe zaledja slovenskih obalnih mest skozi objektivne primorskih fotografij, 2005); Vloga istrskega prefekta Angela Calafatija v kontekstu političnih in družbenih sprememb v Istri v letih 1806-1809 (Napoleon na Jadranu, 2006); Fotografski opus Libera Pizzarella (1904-1974). Interpretacija in poskus umestitve v slovensko povojno fotografijo (Foto antika, 2006); La Prima esposizione provinciale istriana (1910) e gli antagonismi nazionali e politici dell'epoca (Quaderni Giuliani di Storia, 2010); Glagoljaški samostan v Kopru (Annales, 2012); Plemiška družina Bruti in njena vloga v družbenem, verskem in kulturnem življenju beneškega Kopra (Palača in družina Bruti v Kopru s knjižnimi deli škofa Agostina grofa Grutija, 2014); Plemiška družina Tiepolo ter njena palača v družbenem in kulturnem okolju beneškega Kopra (Palača Tiepolo-Grafisi v Kopru, 2015); Nekdanji slikarski dekor stopnišča palače markizov Gravisi-Barbabanca v Kopru. Umetniško delo kot zgodovinsko pričevanje (Annales, 2016); Angelo Vivante visto dagli intellettuali sloveni (Angelo Vivante e il tramonto della ragione, 2017); La pianta di Giacomo Fino (1619) nel contesto del ruolo politico-amministrativo e socio-economico di Capodistria nel XVII secolo (Acta Histriae, 2019).

Njegova bibliografska produkcija obsega tudi monografska znanstvena dela, med novejše uvrščamo Avstrijsko Primorje v vrtincu nacionalnih, političnih in ideoloških nasprotij v času ustavne dobe (1861-1914) (Koper, 2016), delo, ki je rezultat dolgoletnih arhivskih raziskav vezanih na zadnje habsburško obdobje v Istri, ter Paul Valéry. Njegov koprsko-tržaški rod in odnos do evropskega duha v času med svetovnjima vojnama (Koper, 2018), v katerem Žitko osvetljuje manj znano plat znamenitega francoskega pesnika in filozofa koprskih korenin. Omenjeno delo je predvsem rezultat dolgega sodelovanja s korpskim frankofilskim Kulturnim društvom Peter Martinc, ki ga je leta 1998 tudi soustanovil, kot poznavalec in ljubitelj francoske kulture pa še naprej deluje v vlogi aktivnega člana. Salvator Žitko je bil leta 1989 izvoljen za predsednika Zgodovinskega društva za južno Primorsko, na čelu katerega je še danes. V okviru

tega je kot avtor številnih razprav in strokovnih člankov s področja nacionalne, politične in kulturne zgodovine Istre 18. in 19. stoletja sodeloval pri organizaciji različnih mednarodnih znanstvenih srečanj, aktivno nastopal na različnih strokovnih srečanjih in mednarodnih znanstvenih konferencah doma in v tujini. Tam je predstavljal predvsem istrsko in koprsko kulturno dediščino. Od leta 1991 je odgovorni urednik zbornika *Annales. Series Historia et Sociologia* ter član izdajateljskega sveta zbornika *Acta Histriae* in serije Knjižnica *Annales*.

Že 22 let je zunanji član Akademije dei Concordi v Rovigu, več kot 15 let pa tudi član Društva za geografske in zgodovinske študije v Piranu. Med letoma 1988 in 1992 je bil član Izvršnega odbora Društva muzealcev Slovenije, v letih 1996-2000 član Ekspertne skupine za muzeje in galerije pri Ministrstvu za kulturo, v obdobju med letoma 2002 in 2003 član Nacionalnega sveta za kulturo pri Vladi Republike Slovenije. Žitko je tudi član raznih mednarodnih komisij, med drugim Slovensko-hrvaške zgodovinske komisije (od leta 2005) in Comitato permanente per la valorizzazione del patrimonio culturale vneto nell'Istria e nella Dalmazia (2015-2020).

Žitko je prejemnik več strokovnih nagrad in priznanj tako na lokalni kot na nacionalni ravni. Slovensko umetnozgodovinsko društvo mu je podelilo častno priznanje Izidorja Cankarja za temeljni prispevek k preučevanju kulturne dediščine slovenske Istre.

Že od ustanovitve dalje sodeluje s Humanističnim društvom Histria, leta 2017 je pridobil redno članstvo in je dejaven tako na razstavnem področju kot tudi na publicističnem, hkrati pa sodeluje kot predavatelj in pobudnik različnih projektov. V okviru društvenih dejavnosti je leta 2007 s prispevkom *Težnje po upoštevanju jezikovne, narodne in verske zavesti slovanskega prebivalstva v Istri v avstrijskih štetjih med leti 1880 do 1910* (objava *Histria Colloquium III*, 2021) sodeloval na mednarodni znanstveni konferenci *Prvi moderni popis prebivalstva v Istri v Pulju*. Dve leti kasneje so objavili njegov prispevek *Koper na načrtu Giacoma Fina iz 1619* v spremni publikaciji reprodukcije *Pianta di Capod'Istria*.

Kot eden od pobudnikov projekta *Prva istrska pokrajinska razstava – 100 let* je leto zatem sodeloval pri obeležitvi stoletnice, pripravil je prispevke za katalog, razstavo in dokumentarni film, ob tem je vodil ogled po mestnih starožitnostih Kopra ter nastopil ob gostovanju razstave v drugih istrskih krajih. V okviru projekta *Istrski deželni zbor – 150 let* (Koper, Poreč, Pula, 2011) je sodeloval z znanstvenim besedilom *Zemaljski sabor Markgrofovije Istre*, kot strokovni sodelavec razstave je vodil predavanje in predstavil katalog razstave *S peresom in pestmi*. Žitko je sicer tudi avtor in soavtor več strokovnih ter priložnostnih razstav, kot je razstava *Dal seminario al Ginnasio Gian Rinaldo Carli di Capodistria. 400 anni di istruzione* (2012-2013). Na znanstveni konferenci *Začetki spomeniške službe v Istri* (Koper, 2011) je vodil predavanje *Koprski izobraženci in njihov prispevek k delovanju Občinske arheološke komisije* (*Histria Colloquium IV*, 2015).

V okviru obeležitve stoletnice prve svetovne vojne je na mednarodni znanstveni konferenci *Istra v Veliki vojni: glad, bolezni, smrt* (Tar, 2014) koordiniral sklop o zdravstvu. Bil je med pobudniki okrogle mize *Markov lev z Armerije*. Od Kopra do Trsat (Koper, 2014), zavzel se je tudi za postavitve replike te skulpture na Armerijo. Ob 200-letnici gostovanja cesarja v Kopru je aktivno sodeloval na kolokviju *Franc I. v Istri* (Koper, 2016). V okviru projekta *Carpaccio500* je na znanstvenem simpoziju *Carpaccio. Sacra Conversatio* (Koper, 2016) predstavil koprskie znamenitosti in napisal članek *Vrata Muda ali »Contarinijev vhod« iz 1516* (*Histria Colloquium VI*, 2019).

Ob 400. obletnici načrta Giacoma Fina, poglobitnega vira za preučevanje urbanističnega razvoja mesta, je v okviru projekta *Capod'Istria KoperIstra 1619-1819-2019* sodeloval pri postavitvi istoimenske razstave, ki prikazuje tri ključne detajle mesta Koper. Objavil je tudi znanstveno monografijo *Beneški Koper*. Izseki iz zgodovinske dediščine (*Exta Series V*, 2019), ki v enem delu opisuje neobjavljeno gradivo o Kopru, ki ga hranijo v Državnem arhivu v Benetkah. Vodil je znanstveni ogled okrog mesta (*Po sledih Giacoma Fina*), za dvojezično monografijo *Koper. Urbana geneza* (*Extra Series VI*, 2020) je spisal poglavje *Urbana podoba in družbeno-ekonomska vloga Kopra v 17. stoletju* ter v soavtorstvu sodeloval pri poglavju *Utrdbeni sistem mesta Koper: nastanek, razvoj in propad*. Poleg aktivnega znanstvenega dela, v katerega je bil vpet Salvator

Žitko, je z večjezičnimi nastopi na različnih predstavitvah promoviral društvene aktivnosti, hkrati se je tudi redno vključeval v diskusije o perečih problematikah ohranjanja in prezentacije kulturne dediščine Istre in Kopra, med drugim tudi z nastopi v javnosti in v medijih v Sloveniji, Italiji ter Hrvaški.

Salvator Žitko je vsa svoja znanja na področju socialne, gospodarske in politične zgodovine Istre in še posebej Kopra pridobil s temeljitim in predvsem arhivskim raziskovanjem virov v številnih domačih in tujih ustanovah. Njegovo delovanje je bilo vselej usmerjeno v spodbujanje študij in raziskav na področju domoznanske zgodovine, ohranjanju in vrednotenju umetniške dediščine ter večjezične in večetnične kulture na območju Istre, kar je tudi eno izmed temeljnih vodil Društva.

Gre za enega izmed vodilnih istrskih zgodovinarjev v povojnem času in zagotovo vodilnega zgodovinarja na območju Kopra, ki je s svojo stalno prisotnostjo in nastopi zaznamoval ta čas. Zaradi svoje široke in kulturne razgledanosti se Salvator Žitko skozi vse življenje izkazuje kot žlahten humanist, ki poleg strokovne odličnosti znanstvene izsledke želi in zna posredovati tudi širši javnosti.

Prepričan sem, da ima dr. Salvator Žitko izjemne zasluge za razvoj Mestne občine Koper, saj je vso svojo znanstveno kariero posvetil raziskovanju Kopra. S svojim strokovnim in javnim delovanjem je bistveno prispeval k prepoznavnosti mesta, sožitju ljudi in tvornemu sodelovanju med narodi. Najmanj, kar lahko Koper naredi, je to, da se mu v zahvalo oddolži z nazivom Častni občan.

Koper, 21. aprila 2021

ŽUPAN
Aleš Bržan, l.r.